

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קולנוע דוקומנטרי והמציאות ההיסטורית - 39236

תאריך עדכון אחרון 05-04-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יובל ריבלין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yuval.rivlin@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ראשון, 12:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס זה נבקש לתהות אודות הדרכים בהן שיקף ועיצב הקולנוע המקומי את השאלות בהן מתחבטת החברה הישראלית עוד מראשיתה. באמצעות עיון בסרטי קולנוע עלילתיים ותיעודיים אשר הופקו במהלך למעלה ממאה שנות קולנוע ישראלי, נבחן את תרומתם של הטקסטים הקולנועיים המגוונים לבניית זהותנו התרבותית הישראלית למרכיביה השונים: זהות אישית ולאומית, זהות משפחתית ומגדרית, זהות יהודית מסורתית וזהות ישראלית מהפכנית.

מטרות הקורס:

1. הקניית מושגים ומרכיבים בסיסים של השפה הקולנועית וכלים הרמנויטיים לקריאה של טקסטים קולנועיים אידיאולוגיים.
2. היכרות עם תולדות הקולנוע הישראלי, תמות מרכזיות אשר הוצגו בו, יצירות ויוצרים מרכזיים אשר פעלו במסגרתו והמנגנונים המוסדיים השונים המעורבים ביצירתו.
3. בחינת היחסים המורכבים המתקיימים בין אומנות הקולנוע ובין החברה היוצרת אומנות זו.
4. ניתוח ביקורתי להיבטים האידיאולוגיים של מגוון טקסטים קולנועיים מקומיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכיר מגוון אמצעי של הקולנוע העלילתי הדוקומנטרי בכלל, והמקומי בפרט.
2. להכיר את האופן בו היסטוריונים בוחנים סרטי קולנוע כמקורות היסטוריים
3. לבחון סוגיות היסטוריות ופוליטיות מרכזיות המוצגות בקולנוע הישראלי
4. לנתח סרטים עלילתיים ודוקומנטריים באופן ביקורתי

דרישות נוכחות (%) :
100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, דיון, הקרנת קטעי סרטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא: קולנוע וחברה.
2. הקולנוע הישראלי הלאומי וניצולי השואה.
3. הקולנוע המעמדי: "בורקס" או זעקה חברתית.

-
4. "למה לי פוליטיקה עכשיו?": הסכסוך היהודי-ערבי בקולנוע.
 5. "מי יציל את הבית שלי?": זהות יהודית ושייכות משפחתית בקולנוע של שנות הישראל של שנות האלפיים.
 6. "רחוק מהעין, רחוק מהלב": מרכז ופריפריה בקולנוע הישראלי.
 7. שובו של המודחק": זהות יהודית ומסורתית בקולנוע הישראלי.
 8. "הסמטאות כולן שלו": ייצוגים של כוחות השיטור בקולנוע הישראלי.

חומר חובה לקריאה:

שמוליק דובדבני, 'מבוא לקולנוע ישראלי', בתוך: ספר הקולנוע הישראלי (עורכים: שמוליק דובדבני, אתי כהן, רעיה מורג, גיורא עיני), ישראל 2016.

איילת כהן, "ראשית הקולנוע הארצישראלי כמשקף רעיונות התקופה" בתוך: קתדרה 61 (עורכים: אהרון אופנהיימר, אמנון כהן, יהושע קניאל). ירושלים 1991. עמ' 141 - 155.

אריאל פלדשטיין, "כאן מצלמים מלחמה: לידתו של היהודי החדש בסרטי מלחמת תש"ח". בתוך: ישראל 16 (עורכים: מאיר חזן ודבורה הכהן), ת"א 2009, עמ' 251 - 269.

ליאת שטייר לבני, "הגלות המשולשת: דימויה של ניצולת השואה בקולנוע הישראלי". בתוך: עיונים בתקומת ישראל: מגדר בישראל (עורכים: מרגלית שילה, גדעון כ"ץ), ישראל 2011, עמ' 497 - 520.

נתנאל אנור, "הסרט ההיסטורי כנקודת מוצא: התבוננות רזנסטונית על "מבצע יונתן" בתוך: סליל - כתב עת היסטוריה, לקולנוע, טלוויזיה (עורכים: עופר אשכנזי וחגי ברנע), ישראל 2008, עמ' 3 - 9.

אלה שוחט, הקולנוע הישראלי - היסטוריה ואידיאולוגיה, ת"א 1991. עמ' 150 - 157.

יובל ריבלין, העכבר ששאג- זהות יהודית בקולנוע האמריקני והישראלי, עמ' 53 - 70.

לובין, אורלי. "דמות האישה בקולנוע הישראלי". מבטים פיקטיביים - על קולנוע ישראלי, עריכה: נורית גרץ ואחרים, האוניברסיטה הפתוחה, 1998, עמודים: 233-246.

עמרי יבין, ממדינה לטרמינל: זרים ומהגרים בקולנוע הישראלי העכשווי, בתוך: סליל - כתב עת היסטוריה, לקולנוע, טלוויזיה (עורכת: הילה לביא), ישראל 2016, עמ' 4 - 21.

חומר לקריאה נוספת:

מיכל גורן, "זאת היא הארץ": ציונות, אדם ואדמה - היבטים קולנועיים ואמצעים פואטיים בשירות הציונות" בתוך: סליל - כתב עת היסטוריה, לקולנוע וטלוויזיה (עורכים: עופר אשכנזי, חגי ברנע ושמיר יגר), ישראל 2011, עמ' 40 - 50.

נורית גרץ, מקהלה אחרת - ניצולי שואה, זרים ואחרים בקולנוע ובספרות הישראלים, ת"א תשס"ד. עמ' 18-30.

יוסף הלחמי, רוח רעננה - פרשת הסרט הציוני הראשון בארץ-ישראל 1899 - 1902, ירושלים תשס"ט, עמ' 113 - 130.

רוני פרצ'ק, "מעבר לגדר: הרגש הדתי בקולנוע הישראלי" בתוך: מבטים פיקטיביים על קולנוע ישראלי (עורכים: נורית גרץ, אורלי לובין, ג'אד נאמן), ת"א תשנ"ח, עמ' 328 - 340.

טלמון, מירי. שפה אחת ודברים אבודים: תקשורת בין-תרבותית במרחב הגלובלי על-פי הסרטים "אבודים בטוקיו" ו"ביקור התזמורת", בתוך: זהויות בהתהוות בתרבות הישראלית. האוניברסיטה הפתוחה

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 20 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

במהלך הקורס יוקרנו בשיעור קטעים מסרטים רבים ושונים. ל הסטודנטים יתבקשו לצפות עצמאית באחד הסרטים לקראת סיום הקורס (שם הסרט יעודכן במהלך הקורס). נצפה בין השאר בסרטים וקטעי סרטים שעוסקים גם במשטרה (בישראל ובמדינות נוספות) ונבחן את הרטוריקות הקולנועיות השונות ששימשו את היוצרים לעיצוב תפקידה ופעילותה של המשטרה במרחב הציבורי .